

Ministerstvo
životního prostředí

Novela zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností - zavedení rozšířené odpovědnosti výrobců pro textilní a obuvnické výrobky

Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.; Ing. Daniela Mertová
odbor cirkulární ekonomiky a odpadů

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Základní informace

Dne 26. 9. 2025 publikována **revize směrnice o odpadech (EU) - směrnice 2025/1892**, zavádí povinnost pro členské státy zavést systém rozšířené odpovědnosti výrobců textilu a obuvi (EPR).

- **Lhůta pro transpozici stanovena do 17. června 2027 a samotný systém EPR musí být zaveden nejpozději do 17. dubna 2028** (malí výrobci se zapojí od dubna 2029).
- V ČR bude směrnice transponována primárně novelou **zákona o výrobcích s ukončenou životností (ZVUŽ)**, kterou budou textil a obuv zařazeny mezi výrobky pro které jsou již systémy EPR v ČR zavedeny (elektro, baterie nebo pneumatiky). Využití již existujících mechanismů (resp. obecných ustanovení) ZVUŽ.
- Výrobci budou mít prostřednictvím systému povinnost **financovat zejména sběr a nakládání s textilním a obuvnickým odpadem, preventivní opatření, poskytování informací, sběr dat, rozbory odpadů, informační kampaně a podporu výzkumu a vývoje.**

HLAVNÍ NAVRHOVANÉ PARAMETRY **SYSTÉMU EPR PRO TEXTIL A OBUV**

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Nový § Působnost:

- Navrhovaná působnost vychází z rozsahu stanoveného revizí směrnice.
- Zahrnuje textilní výrobky, výrobky související s textilem a obuvnické výrobky dle kódů kombinované nomenklatury (KN).
- Konkrétní výrobky spadající do těchto skupin budou uvedeny v příloze č. 8 zákona.
- Právě na vymezené výrobky se bude systém EPR vztahovat.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Povinné kolektivní plnění a jeden kolektivní systém:

- Pro výrobce textilu a obuvi se navrhuje povinné kolektivní plnění.
- Výrobci tedy nebudou moci povinnosti v oblasti zpětného odběru, zpracování, využití a odstranění výrobků s ukončenou životností, informování konečných uživatelů a další související povinnosti plnit individuálně, ale povinně prostřednictvím kolektivního systému.
- V rámci nastavení se počítá s jedním kolektivním systémem pro textil a obuv s působností na celém území ČR. Nastavení má zajistit jednotné fungování systému, jeho dostupnost na celém území ČR a omezit riziko, že by se jednotlivé systémy zaměřovaly pouze na ekonomicky výhodná území nebo materiálové toky.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Založení kolektivního systému:

- Kolektivní systém budou moci založit pouze subjekty splňující definici výrobce.
- Kolektivní systém bude mít povinně formu akciové společnosti.
- Žadatel o oprávnění k provozování kolektivního systému bude muset ve své žádosti doložit, že sdružuje výrobce s nadpoloviční většinou pokrytí trhu textilu a nadpoloviční většinou pokrytí trhu obuvi (na základě množství uvedených výrobků na trh). To by mělo zajistit, že vznikne relevantní kolektivní systém, který bude schopen plnit uložené povinnosti.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Postavení a povinnosti kolektivního systému:

- Kolektivní systém bude možné provozovat pouze na základě **oprávnění vydaného MŽP a jeho činnost bude podléhat podmínkám stanoveným ZVUŽ** a rozhodnutí o vydání oprávnění.
- Mezi **hlavní úkoly KS** bude patřit zejména **zajištění a financování zpětného odběru textilu a obuvi, jejich přepravy, třídění, zpracování, přípravy k opětovnému použití, recyklace, dalšího využití nebo odstranění, preventivní opatření, zajištění dostatečné sběrné sítě a spolupráce s obcemi a dalšími subjekty zapojenými do systému.** Součástí jeho činnosti bude také **informační a osvětová činnost, vedení evidence, reporting a plnění dalších informačních povinností.**

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Služba obecného hospodářského zájmu:

- Navržen model pověření kolektivního systému výkonem služby obecného hospodářského zájmu (SOHZ).
- Smyslem je zejména zajistit **poskytování služby na celém území ČR bez ohledu na ekonomickou atraktivitu** konkrétního území.
- SOHZ představují specifickou kategorii služeb, které jsou **poskytovány ve veřejném zájmu**. Mají **ekonomickou povahu**, ale zároveň je **nelze zajišťovat pouze tržními mechanismy**.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

§ 9 Způsoby plnění povinností výrobcem

(2) Výrobce textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků plní povinnosti podle odstavce 1 **povinně v kolektivním systému.**

§ 34 Provozování kolektivního systému

(3) Činnost provozovatele kolektivního systému pro textilní výrobky, výrobky související se textilem a obuvnické výrobky vykonává pro všechny tyto výrobky **pouze jedna osoba** pověřená poskytováním služby obecného hospodářského zájmu, a to výlučně pro celé území České republiky.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

§ 34 Provozování kolektivního systému

(4) Činnost provozovatele kolektivního systému pro textilní výrobky, výrobky související se textilem a obuvnické výrobky podle tohoto zákona je **službou obecného hospodářského zájmu**. Za poskytování služby obecného hospodářského zájmu **nenáleží** provozovateli tohoto kolektivního systému vyrovnávací platba z prostředků veřejných rozpočtů.

(5) Ministerstvo pověří provozovatele kolektivního systému pro textilní výrobky, výrobky související se textilem a obuvnické výrobky poskytováním služby obecného hospodářského zájmu **oprávněním k provozování kolektivního systému**.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

§ 35 Podmínky vydání oprávnění k provozování kolektivního systému

(2) Oprávnění k provozování kolektivního systému lze vydat pouze za předpokladu, že

- a) žadatel je společností s ručením omezeným nebo akciovou společností; ***v případě kolektivního systému pro textilní výrobky, výrobky související s textilem a obuvnické výrobky může být žadatel pouze akciovou společností,***
- b) ...

Hlavní navrhované parametry systému EPR

§ 35 Podmínky vydání oprávnění k provozování kolektivního systému

i) *v případě žádosti o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému pro textilní výroby, výrobky související s textilem a obuvnické výrobky společníci žadatele v kalendářním roce předcházejícím kalendářnímu roku, v němž byla podána tato žádost, uvedli na trh v České republice v souhrnu více než*

1. 50 % celkové hmotnosti textilních výrobků a výrobků souvisejících s textilem, pro které hodlá žadatel zajišťovat kolektivní plnění povinností podle tohoto zákona, a

2. 50 % celkové hmotnosti obuvnických výrobků, pro které hodlá žadatel zajišťovat kolektivní plnění povinností podle tohoto zákona,

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Vybrané povinnosti provozovatele kolektivního systému:

Obce a sběrná síť

- uzavřít smlouvu s každou obcí, která o ni projeví zájem, obdobné podmínky a bez úhrady za uzavření smlouvy,
- pokrytí obcí: 50 % do 6 měsíců, 75 % do 9 měsíců a cílové podíly návrhu do 12 měsíců od udělení oprávnění,
- zajistit dostatečně dostupnou síť podle rozhodnutí o oprávnění.

Náklady

- podporovat prevenci a opětovné použití,
- každých 5 let zjišťovat podíl textilu a obuvi v SKO,
- zvyšovat zpětný odběr a snižovat podíl textilu a obuvi v SKO,
- hradit náklady obcí na textil a obuv ve společných nádobách na SKO.

Reporting

- ročně zveřejňovat množství na trhu, opětovné použití, zpětný odběr, recyklaci, jiné využití, odstranění a vývoz,
- poskytovat údaje MŽP.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Ekomodulace:

- ZVUŽ již s **ekomodulací pracuje**, a to zejména s ohledem na trvanlivost, opravitelnost, opětovnou použitelnost, recyklovatelnost, obsah nebezpečných látek a dalších environmentální charakteristiky výrobku.
- U textilu a obuvi obdobné **nastavení, které bude upřesněno v rámci žádosti kolektivního systému o autorizaci a v rozhodnutí MŽP.**
- Při nastavení systému bude využito stávajících ustanovení ZVUŽ: definice, povinnosti provozovatele kolektivního systému atd.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Ekomodulace:

§ 3 Základní pojmy

(2) *Pro účely zákona se dále rozumí: ...*

q) **ekomodulací** *zohlednění dopadu vybraného výrobku na životní prostředí, zejména jeho trvanlivosti, opravitelnosti, opětovné použitelnosti, recyklovatelnosti, obsahu nebezpečných látek a plnění požadavků stanovených jinými právními předpisy, v rámci jeho životního cyklu při určování výše peněžního příspěvku provozovatelem kolektivního systému pro jednotlivý vybraný výrobek nebo soubor podobných vybraných výrobků, hrazeného výrobcem za účelem zajištění kolektivního plnění povinností podle tohoto zákona.*

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Ekomodulace:

§ 44 Povinnosti provozovatele kolektivního systému

Provozovatel kolektivního systému je dále povinen

- a) *provádět **ekomodulaci** u vybraných výrobků, u kterých je to možné, přičemž se přihlíží k jejich životnímu cyklu, ...*

§ 46 Hospodaření provozovatele kolektivního systému

*(1) Provozovatel kolektivního systému zajišťuje provoz a financování kolektivního systému na základě příspěvků výrobců, se kterými uzavřel smlouvu o kolektivním plnění. Příspěvky jsou stanoveny provozovatelem kolektivního systému v závislosti na typu, hmotnosti, objemu a **ekomodulaci** vybraných výrobků, které výrobce uvádí na trh.*

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Registrace výrobců:

- Každý výrobce textilu a obuvi bude muset být veden v Seznamu výrobců.
- Evidovány budou mimo jiné **druhy výrobků** a příslušné kódy kombinované nomenklatury.
- **Seznam výrobců povede kolektivní systém.**
- Seznam výrobců bude veřejně dostupný.
- Bez registrace nebude možné uvádět textil a obuv na trh.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Pověřený zástupce:

- Výrobce usazený mimo ČR bude mít povinnost určit pověřeného zástupce za účelem plnění povinností podle zákona.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Spolupráce s autorizovanou obalovou společností (AOS):

- Pro omezení administrativní zátěže bude legislativa počítat s možností administrativní podpory pro nový kolektivní systém ze strany autorizované obalové společnosti, která již má vybudovanou komunikační, administrativní a smluvní infrastrukturu zejména směrem k obcím

Nový § Povinnosti provozovatele kolektivního systému pro textilní výrobky, výrobky související s textilem a obuvnické výrobky

*(8) Pro účely plnění povinností podle tohoto zákona může provozovatel kolektivního systému na základě smlouvy s autorizovanou obalovou společností podle zákona o obalech využívat **služby administrativní a organizační povahy** poskytované touto společností.*

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Sběrná síť a napojení na obce:

- Základním prvkem budoucího systému z hlediska sběru bude využití stávající obecní infrastruktury pro odpady. Textil je od 1. 1. 2025 v obcích povinně odděleně soustřeďován a tato infrastruktura bude využita jako sběrná síť pro budoucí systém EPR.
- Návrh ZVUŽ proto výslovně upravuje vazbu zpětného odběru textilu a obuvi na obecní systémy odpadového hospodářství.
- V případě textilu a obuvi předaných na místo zpětného odběru zařazené do obecního systému zůstávají zpětně odebrané výrobky ve vlastnictví obce.
- Vedle ní bude možné využívat i další místa zpětného odběru, např. u posledních prodejců.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

§ 14 Předání a převzetí výrobku s ukončenou životností

(2) Zpětně odebraný výrobek s ukončenou životností se stává vlastnictvím provozovatele kolektivního systému nebo výrobce, který místo zpětného odběru zřídil, okamžikem jeho předání na místo zpětného odběru. Pokud je provozovatelů kolektivních systémů nebo výrobců, kteří zřídili místo zpětného odběru, více, řídí se nabývání vlastnictví jimi převzatých výrobků s ukončenou životností jejich dohodou.

(3) Odstavec 2 se nepoužije na předávání odpadních textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků na místo zpětného odběru zařazené do obecního systému odpadového hospodářství. V tomto případě se zpětně odebraný textilní výrobek, výrobek související s textilem nebo obuvnický výrobek stává vlastnictvím obce podle § 60 odst. 1 zákona o odpadech. Výjimka pro výrobky s ukončenou životností stanovená v § 60 odst. 1 zákona o odpadech se v tomto případě nepoužije.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Zpětný odběr – povinnost výrobce a požadavky na síť:

- Výrobce zajišťuje na vlastní náklady zpětný odběr od konečných uživatelů. Odběr se vztahuje na výrobky:
 - bez omezení podle značky a data uvedení na trh,
 - bez vazby na nákup a bez úplaty: odevzdání není podmíněno nákupem nového výrobku a uživatel za něj neplatí,
 - v dostupné a dostatečně husté síti: sběrná místa mají být dostatečně četná a dostupná v přiměřené docházkové vzdálenosti; síť má pokrýt celé území České republiky,
 - s pokrytím alespoň 90 % obcí a obyvatel: zpětný odběr musí být zajištěn v obcích představujících nejméně 90 % všech obcí a pro obyvatele těchto obcí, kteří tvoří alespoň 90 % obyvatel České republiky,

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Úhrada nákladů obcím za výrobky obsažené ve SKO:

- Výrobce hradí obcím na základě písemné smlouvy náklady spojené s nakládáním s odpadními textilními výrobky, výrobky souvisejícími s textilem a obuvnickými výrobky, které jsou obsaženy ve směsném komunálním odpadu:
 - náklady na soustřeďování těchto výrobků ve společných sběrných nádobách na směsný komunální odpad,
 - náklady na přepravu a následné zpracování soustředěného odpadu,
 - zajištění úhrady prostřednictvím kolektivního systému: příspěvky výrobců mají pokrývat také tyto náklady, provozovatel kolektivního systému má zajistit, aby tomu jejich výše odpovídala.

Hlavní navrhované parametry systému EPR

Zpracování odpadních výrobků – zajištění zpracování a oprávnění zpracovatele:

- Výrobce zajistí v rámci svého systému zpracování a následné využití nebo odstranění odpadních textilních a obuvnických výrobků:

(1) Výrobce textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků je povinen zajistit na vlastní náklady v rámci svého systému zpracování a využití nebo odstranění odpadních textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků.

(2) Zpracovávat odpadní textilní výrobky, výrobky související s textilem nebo obuvnické výrobky je oprávněn pouze zpracovatel odpadních textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků.

Další ustanovení novely zákona

Další ustanovení navrhované novely ZVUŽ

Nové definice § 3 Základní pojmy a nové § ve zvláštní části:

- Nové definice § 3 Základní pojmy:
 - odpadní textilní výrobek,
 - výrobce textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků,
- Nové definice ve zvláštní části zákona § Vymezení některých pojmů v oblasti textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků:
 - online platforma,
 - poskytovatel služeb kompletního vyřízení objednávek,
 - neprodaný výrobek,
 - zpracovatel odpadních textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků.

Další ustanovení navrhované novely ZVUŽ

Povinnosti poskytovatelů online platforem – ověření výrobce před zpřístupněním služby:

- Povinnost se vztahuje na poskytovatele **online platforem**, kteří spadají pod kapitolu III oddíl 4 nařízení (EU) 2022/2065 a umožňují výrobcům uzavírat na dálku smlouvy se spotřebiteli v České republice.
- Před zpřístupněním služby výrobci **musí platforma získat**:
 - informace o registraci: údaj o zápisu výrobce v Seznamu výrobců a jeho evidenční číslo,
 - samoosvědčení výrobce: závazek, že bude prostřednictvím platformy nabízet pouze textilní výrobky, výrobky související s textilem nebo obuvnické výrobky, u nichž řádně plní povinnosti stanovené zákonem.

Další ustanovení navrhované novely ZVUŽ

Přeshraniční přeprava použitých výrobků:

Doklady

- Na výzvu celního úřadu nebo inspekce držitel **prokáže, že použité výrobky nejsou odpadem.**
- Předloží daňový doklad, smlouvu potvrzující vhodnost pro přímé opětovné použití a vlastní prohlášení.
- Dokumentace se vypracuje pro každý jednotlivý balík.

Obsah a označení balíku

- Popis **zachytí nejpodrobnější úroveň třídění** - například typ, velikost, barvu, kolekci a složení textilu.
- Uvede se osoba odpovědná za dotřídění nebo přípravu k opětovnému použití.

Ochrana

- Výrobky musí být vhodně zabaleny a uspořádány tak, aby se při přepravě, nakládce a vykládce nepoškodily.
- **Bez potřebných dokladů nebo ochrany se použité výrobky považují za odpad a přeprava za nedovolenou přepravu odpadů podle předpisu EU.**

Další ustanovení navrhované novely ZVUŽ

Přechodná ustanovení

- Lhůta pro transpozici stanovena do 17. června 2027 a samotný systém EPR musí být zaveden nejpozději do 17. dubna 2028 (malí výrobci se zapojí od dubna 2029).
- *Výrobce textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků plní povinnosti podle zákona č. 542/2020 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, ode dne 17. dubna 2028, s výjimkou výrobců uvedených v bodě 2.*
- *Výrobce textilních výrobků, výrobků souvisejících s textilem nebo obuvnických výrobků, který zaměstnává méně než 10 osob a jehož roční obrat a roční bilanční suma nepřesahuje 2 000 000 EUR, plní povinnosti podle zákona č. 542/2020 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, ode dne 17. dubna 2029.*

AKTUÁLNÍ STAV LEGISLATIVNÍ PŘÍPRAVY

Aktuální stav přípravy legislativy

Aktuální stav:

- MŽP v současnosti dokončuje veškeré podklady k dokončení novely ZVUŽ.
- MŽP předpokládá, že do konce října bude návrh novely dopracován do podoby k předložení do legislativního procesu – VPŘ/MPŘ.
- S ohledem na transpoziční lhůtu je potřeba novelu předložit do legislativního procesu ve velmi krátkém čase.

KOMUNIKACE S DOTČENÝMI SUBJEKTY

Komunikace s dotčenými subjekty

Aktivní komunikace se subjekty:

- Příprava legislativy probíhá současně s dlouhodobou intenzivní komunikací se zainteresovanými subjekty.
- MŽP vedlo průběžnou komunikaci již v době evropského legislativního procesu.
- Již 5. jednání pracovní skupiny pro EPR textilu a obuvi.
- Vedle pracovní skupiny probíhá také přímá komunikace s výrobci (jednání květen 2026).

Komunikace s dotčenými subjekty

Informace:

- Informace k textilu a obuvi jsou k dispozici na webových stránkách MŽP – <https://mzp.gov.cz/cz/agenda/odpadove-hospodarstvi-a-cirkularni-ekonomika/zpetny-odber-vyroby-a-obalu/textil-a-obuv>.
- Připraveny a publikovány texty na webových stránkách pro podnikatele – <https://www.businessinfo.cz/clanky/pripravovana-implementace-systemu-rozsirene-odpovednosti-vyrobcu-pro-textil-a-obuv/>.

Ministerstvo
životního prostředí

**Děkujeme
za pozornost.**

Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D., Ing. Daniela Mertová
odbor cirkulární ekonomiky a odpadů

Jan.Marsak@mzp.gov.cz, Daniela.Mertova@mzp.gov